EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.9.2022
COM(2022) 412 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Kokkuvõte koondaruande kohta, mis kajastab määruse (EL) nr 649/2012 toimimist seoses ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordiga

{SWD(2022) 218 final}

KASUTATUD LÜHENDID

BPR-määrus	biotsiidimäärus
CLP-määrus	klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist käsitlev määrus
ECHA	Euroopa Kemikaaliamet
ePIC	tarkvararakendus määruse (EL) nr 649/2012 rakendamiseks
EL	Euroopa Liit
OECD	Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon
PIC	eelnevalt teatatud nõusolek
REACH-määrus	kemikaalide registreerimise, hindamise, autoriseerimise ja piiramise määrus

1. SISSEJUHATUS

1.1. Eelnevalt teatatud nõusolekut käsitlev määrus (PIC-määrus)

Määrusega (EL) nr 649/2012[1] (edaspidi „PIC-määrus“) rakendatakse teatavate ohtlike kemikaalide ja pestitsiididega rahvusvaheliseks kauplemiseks nõusoleku saamise korda (PIC-protseduuri) käsitlevat Rotterdami konventsiooni. Määruse eesmärk on edendada ühist vastutust ja koostööd ohtlike kemikaalide rahvusvahelisel edasitoimetamisel ning kaitsta inimeste tervist ja keskkonda võimaliku kahju eest, hõlbustades ohtlike kemikaalide omadusi käsitleva teabe vahetamist, sätestades liidus nende importi ja eksporti käsitlevate otsuste tegemise korra ning edastades otsuseid konventsiooniosalistele ja vajaduse korral muudele riikidele.

PIC-määrust kohaldatakse kemikaalide suhtes, mis on loetletud Rotterdami konventsiooni III lisas, ning tööstuskemikaalide (mida kasutavad kutselised kasutajad ja tarbijad) ja pestitsiidide (sh biotsiidide) suhtes, mis on tervise- või keskkonnakaalutlustel liidu õigusaktidega keelustatud või rangelt piiratud kasutusega. Määrusega minnakse kaugemale konventsiooni nõuetest, kuna seda kohaldatakse eksportimisel kõigisse riikidesse ning selles nõutakse importiva riigi nõusolekut märksa suurema arvu kemikaalide puhul kui need, mis on loetletud konventsioonis. Peale selle kohaldatakse ekspordinõudeid teatavate segude suhtes, mis sisaldavad loetletud kemikaale.

PIC-määruse alusel kohaldatakse ekspordi suhtes erinevaid nõudeid olenevalt sellest, millisesse I lisa loetellu need on kantud: I lisa 1. osas loetletud kemikaalide puhul kehtib nõue teatada ekspordist importivale riigile; I lisa 2. ja 3. osas loetletud kemikaalide puhul kehtib ekspordist teatamise ja importiva riigi selgesõnalise nõusoleku saamise nõue, välja arvatud juhul, kui kemikaalide suhtes kohaldatakse konventsiooni alusel PIC-protseduuri ja neid eksporditakse konventsiooniosalisele, kes on esitanud positiivse impordivastuse. Need kohustused kehtivad ka segude puhul, milles määruse I lisas loetletud ainete sisaldus on nii suur, et see toob kaasa klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist käsitlevas määruses (EÜ) nr 1272/2008[2] (edaspidi „CLP-määrus“) sätestatud märgistamiskohustuse, ning teatavate toodete puhul.

Samuti kohustatakse PIC-määrusega komisjoni teatama konventsiooni sekretariaadile lõplikust regulatiivmeetmest PIC-määruse I lisa 2. osasse lisatavate kemikaalide kohta, mille kasutamine liidus mõnes konventsiooni kasutuskategoorias (tööstuskemikaalid või pestitsiidid) on keelatud või rangelt piiratud. See lõplikust regulatiivmeetmest teavitamine on aluseks kemikaalide kandmisele konventsiooni III lisasse.

Kemikaalide puhul, mis on loetletud I lisa 3. osas (mis kajastab konventsiooni III lisa), teeb komisjon PIC-määruse alusel saadud õigust kasutades liidu nimel impordiotsuse, milles märgitakse, kas ja millistel tingimustel võib kemikaali liitu importida. See otsus saadetakse

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 649/2012 ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 60–106).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1–1355).

konventsiooni sekretariaadile.

1.2. Aruandlus

PIC-määruse artiklis 22 nõutakse, et komisjon esitaks iga kolme aasta tagant aruande oma määrusekohase tegevuse kohta ja koostaks koondaruande PIC-määruse toimimise kohta, milles võetakse kokku

- artikli 22 lõike 1 kohaselt liikmesriikide esitatud teave määruses sätestatud menetluste toimimise kohta, sealhulgas tollikontrolli, rikkumiste, karistuste ja heastusmeetmete kohta, ning
- artikli 22 lõike 1 kohaselt Euroopa Kemikaaliameti (edaspidi „ECHA“ või „amet“) esitatud teave PIC-määruses sätestatud menetluste toimimise kohta.

Käesolev aruanne, mis hõlmab ajavahemikku 2017–2019, on teine PIC-määruse kohane aruanne. Veebipõhine aruandlusküsimustik tehti liikmesriikidele kättesaadavaks 9. juunil 2021 ja sellele vastamise tähtaeg oli 27. august 2021. 2021. aasta novembri keskpaigaks olid kõik aruanded esitatud. Amet avaldas 2020. aasta augustis oma aruande PIC-määruse toimimise kohta 2017.–2019. aastal[3]. Käesolev aruanne on kokkuvõte koondaruandest, milles antakse ülevaade PIC-määruse rakendamisest 2017.–2019. aastal.

2. PIC-MÄÄRUSEGA SEOTUD HALDUSTEGEVUS

2.1. Komisjon, amet ja määratud riigiasutused leiavad, et nende tegevuse koordineerimine PIC-määruse rakendamisel on tulemuslik

Riigi tasandil määrab iga liikmesriik riigiasutuse, kes täidab PIC-määrusega ette nähtud haldusülesandeid. Nii nagu eelmisel aruandeperioodil, pidasid liikmesriigid määratud riigiasutuste ja komisjoni ning määratud riigiasutuste ja ameti vahelist koordineerimistegevust rahuldavaks. Mitu määratud riigiasutust väärtustas komisjoni ja ameti pakutud tuge selle kiiruse ja kvaliteedi tõttu. Amet hindab määratud riigiasutustega tehtavat koostööd samamoodi tõhusaks, sh lahkarvamuste käsitlemisel. Ka komisjon pidas koostööd määratud riigiasutustega tõhusaks, eriti arutelusid kaks korda aastas peetavatel PIC-määruse kohaste määratud riigiasutuste kohtumistel.

Amet pidas koostööd komisjoniga rahuldavaks, ent juhtis siiski tähelepanu mitmele täiustamist vajavale valdkonnale. Komisjon pidas koostööd ametiga samuti rahuldavaks, tõstes esile pidevat teabevahetust rakendamise käigus tekkivates teadus-, tehnilistes ja õigusküsimustes ja praktilise rakendamise kontekstis.

2.2. PIC-määruse kohase tegevuse pideva suurenemise tõttu esineb raskusi vahendite piisava taseme säilitamisel

Euroopa Komisjonile ja ECHAle PIC-määruse rakendamiseks eraldatud vahendid püsisid eelmise aruandeperioodiga võrreldes üsna stabiilsed, ehkki mõlemad teatasid vahendite

[3] ECHA (2020), „Report on the operation of the Prior Informed Consent (PIC) Regulation“ (Aruanne PIC-määruse toimimise kohta), ECHA-20-R-10-EN.

väikesest suurenemisest. Ameti töökoormus aruandeperioodil oli vastavuses prognoositud töökoormusega. Menetletud eksporditeatiste arv jätkas suurenemist kooskõlas prognoositud kasvuga, mis oli 10 % aastas.

Koos eksporditeatiste arvu kasvuga suurenesid ka ameti täidetavad menetlemisülesanded ja sidusrühmade toetamine. Ligikaudu 30–40 % ameti töötajate tööajast kulus aruandeperioodil komisjoni ning ELi ja kolmandate riikide määratud riigiasutuste toetamisele. Kuna vahendid ei ole suurenenud proportsionaalselt töökoormusega, rõhutab amet oma aruandes vajadust tagada PIC-määruse rakendamiseks piisavad inimressursid ja rahalised vahendid ning veelgi parandada rakendamistavasid, -protsesse ja -vahendeid.

PIC-määruse kohased määratud riigiasutused teatasid, et PIC-määruse rakendamisega tegelevate töötajate arv jääb 0,1 ja 2 täistööaja ekvivalendi vahele. Vahendid on paljudes määratud riigiasutustes püsinud üsna stabiilsed, kuivõrd neid andmeid on võimalik omavahel võrrelda, ning umbes kaheksa riigiasutust teatasid vahendite kahanemisest. Samal ajal on paljudes liikmesriikides suurenenud eksporditeatiste menetlemisega seotud töökoormus (vt punkt 4.2). Võrreldes eelmise aruandeperioodiga teatas vähem riike (18 riigi asemel 15), et neil on määruse täitmise tagamiseks piisavalt vahendeid.

3. PIC-MÄÄRUSE I LISA AJAKOHASTAMINE

Artikli 23 kohaselt peaks komisjon I lisa kemikaalide loetelu vähemalt kord aastas läbi vaatama, võttes aluseks muudatused, mis on tehtud ELi õigusaktides – peamiselt REACH-määruses,[4] BPR-määruses[5] ja taimekaitsevahendite määruses[6] – ning konventsioonis. PIC-määruse lisasid muudetakse delegeeritud õigusaktidega, mille võtab vastu komisjon.

Aruandeperioodil lisati I lisa 1. osasse 31 ainet ja 2. osasse seitse ainet. Neist 23 kanti loetellu seetõttu, et neid ei kiidetud taimekaitsevahendite määruse alusel taimekaitsevahendina heaks, ning viis kanti loetellu pärast lisamist REACH-määruse XVII lisasse (tabel 1). Kuus ainet lisati I lisa 3. osasse pärast nende kandmist konventsiooni III lisasse. Need ained, v.a lühiahelalised klooritud parafiinid, olid juba kantud PIC-määruse I lisa 1. ja 2. osasse.

Tabel 1. Aruandeperioodil I lisasse lisatud ained

Delegeeritud akt	Kemikaal	CASi number	I lisa muudatus	Lisamise alus
Komisjoni 28. novembri 2017. aasta delegeeritud määrus	3-detseen-2-oon	10519-33-2	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	5-*tert*-butüül-2,4,6-trinitro-*m*-ksüleen	81-15-2	1. ja 2. osa	REACH-määrus

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1–854).

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist (ELT L 167, 27.6.2012, lk 1–123).

[6] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1–50).

Delegeeritud akt	Kemikaal	CASi number	I lisa muudatus	Lisamise alus
(EL) 2018/172, millega muudetakse määruse (EL) nr 649/2012 I ja V lisa	Bensüülbutüülftalaat	85-68-7	1. ja 2. osa	REACH-määrus
	Karbendasiim	10605-21-7	1. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Tsübutriin	28159-98-0	1. ja 2. osa	BPR-määrus
	Diisobutüülftalaat	84-69-5	1. ja 2. osa	REACH-määrus
	Diarseenpentoksiid	1303-28-2	1. ja 2. osa	REACH-määrus
	Tepraloksüdiim	149979-41-9	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Triklosaan	3380-34-5	1. ja 2. osa	BPR-määrus
	Triflumuroon	64628-44-0	1. osa	BPR-määrus
	Tris(2-kloroetüül)fosfaat	115-96-8	1. ja 2. osa	REACH-määrus
	Metamidofoss	10265-92-6	1. ja 3. osa	Rotterdami konventsiooni III lisa
Komisjoni 11. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/330, millega muudetakse määruse (EL) nr 649/2012 I ja V lisa	Amitrool	61-82-5	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	β-tsüpermetriin	65731-84-2	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Karbofuraan	1563-66-2	1. ja 3. osa	Rotterdami konventsiooni III lisa
	DPX KE 459 (metüülflupüürsulfuroon)	150315-10-9 144740-54-5	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Fiproniil	120068-37-3	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Iprodioon	36734-19-7	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Isoproturoon	34123-59-6	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Linuroon	330-55-2	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Maneeb	12427-38-2	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Ortosulfamuroon	213464-77-8	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Pikoksüstrobiin	117428-22-5	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Lühiahelalised klooritud parafiinid	85535-84-8	3. osa	Rotterdami konventsiooni III lisa
	Triasulfuroon	82097-50-5	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Triklorofoon	52-68-6	1. ja 3. osa	Rotterdami konventsiooni III lisa
Komisjoni 23. juuli 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1701, millega muudetakse määruse (EL) nr 649/2012 I ja V lisa	2-naftüüloksüäädikhape	120-23-0	2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Atsetokloor	34256-82-1	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Asulaam	3337-71-1 2302-17-2	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Kloropikriin	76-06-2	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Difenüülamiin	122-39-4	2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Flufenoksuroon	101463-69-8	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Naleed	300-76-5	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Propaniil	709-98-8	2. osa	Taimekaitsevahendite määrus

Delegeeritud akt	Kemikaal	CASi number	I lisa muudatus	Lisamise alus
	Propargiit	2312-35-8	1. ja 2. osa	Taimekaitsevahendite määrus
	Alakloor	15972-60-8	3. osa	Rotterdami konventsiooni III lisa
	Aldikarb	116-06-3	3. osa	Rotterdami konventsiooni III lisa
	Endosulfaan	115-29-7	3. osa	Rotterdami konventsiooni III lisa

PIC-määruse artikli 11 kohaselt peab komisjon teavitama konventsiooni sekretariaati kirjalikult I lisa 2. osas loetletud kemikaalidest, mille kohta tuleb esitada PIC-teatis. Aruandeperioodil esitati sekretariaadile kümme teatist lõpliku regulatiivmeetme kohta:

- atsetokloor (2017),
- amitrool (2019),
- β-tsüpermetriin (2019),
- tsübutriin (2019),
- metüülflupüürsulfuroon (2019),
- iprodioon (2019),
- isoproturoon (2019),
- ortosulfamuroon (2019),
- pikoksüstrobiin (2019),
- triasulfuroon (2019).

4. PIC-MÄÄRUSE TOIMIMINE

4.1. PIC-määruse järgimist on parandanud määratud riigiasutuste ja ameti korraldatav teadlikkust suurendav tegevus ja tugi eksportijatele

27 liikmesriiki korraldasid teadlikkust suurendavat ja teavitustegevust, mis oli suunatud eksportijatele ja importijatele. Kõige sagedasem tegevus oli teabe esitamine veebis (spetsiaalne veebisait või viited PIC-määrust käsitlevatele ameti veebilehtedele). Üksteist liikmesriiki pakkusid ka kasutajatoe teenuseid, kasutades olemasolevat kasutajatuge (nt REACH-määruse, CLP-määruse või BPR-määruse oma), ja kuues liikmesriigis tegutses PIC-määruse riiklik kasutajatugi. Kümme liikmesriiki märkisid, et neil on teabenõuete jaoks eraldi e-posti aadress. Peaaegu kõik liikmesriigid väitsid, et see tegevus parandas eksportijate ja importijate seas PIC-määruse järgimist. Mõni määratud riigiasutus täheldas laekunud eksporditeatiste arvu kasvu ja nende teatiste kvaliteedi paranemist, ePICi rakenduses registreeritud või seda rakendust kasutavate ettevõtjate arvu kasvu ning artiklis 10 sätestatud aruandekohustuste täitmise paranemist.

Amet peab osutama eksportijatele ja importijatele abi ning korraldama nende tehnilist ja teaduslikku juhendamist (artikli 6 lõige 1). Amet andis eksportijatele ja importijatele teavet ja pakkus neile tuge oma veebisaidi, iganädalaste e-uudiste, ameti uudiskirja, sotsiaalmeedia, ePICis saadetud sõnumite ja ameti kasutajatoe kaudu. Amet avaldas neli suunist (väljaannet), et abistada ettevõtjaid spetsiaalse viitenumbri taotluste, vabastamistaotluste, aruandluse ja eksporditeatise punkti 6 (keelatud ja lubatud kasutusotstarbed) täitmise osas. Amet tegi

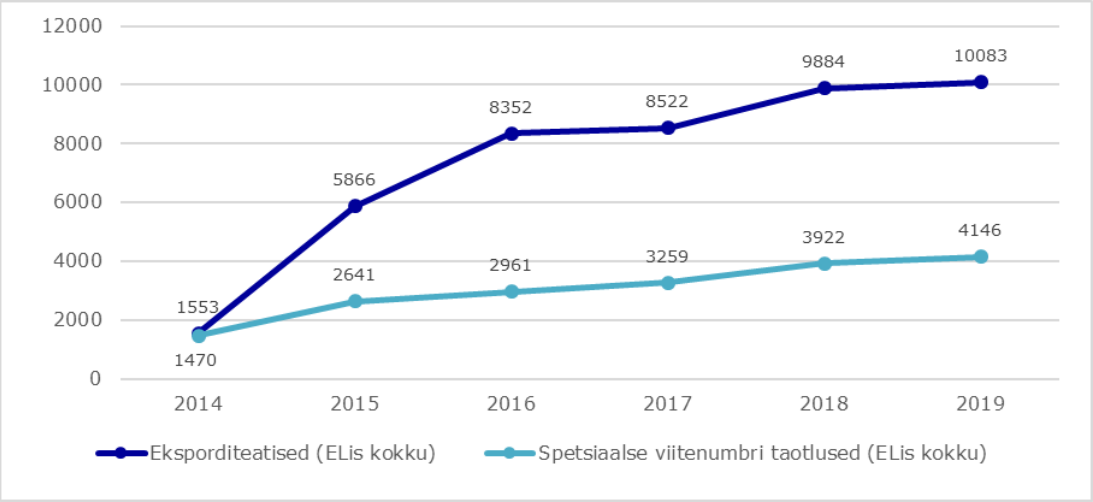
ettevalmistusi ka Brexiti-järgsete eksporditeatiste jaoks, avaldades suunise selle kohta, kuidas teavitada PIC-määruse kohasest Ühendkuningriiki eksportimisest pärast Ühendkuningriigi väljaastumist EList, ja kehtestades manuaalse teavitamise korra (seniks, kuni teatisi saab esitada ePICi kaudu).

4.2. Määratud riigiasutuste ja ECHA menetletavate eksporditeatiste arv on 2014. aastast saati pidevalt suurenenud ja sellega seotud töökoormus on jaotunud liikmesriikide vahel ebaühtlaselt

Eksporditeatis on vahend, mille abil riigid vahetavad teavet keelatud või rangelt piiratud kasutusega kemikaalide kohta. Kõik ELis asuvad eksportijad peavad esitama oma määratud riigiasutusele eksporditeatise, kui nad kavatsevad eksportida PIC-määruse I lisa 1. osas loetletud kemikaale. Kui määratud riigiasutus on teatist kontrollinud ja selle heaks kiitnud, edastatakse see ametile, kes samuti kontrollib samuti teatise nõuetekohasust ja edastab selle importiva riigi määratud riigiasutusele. Kui selle kättesaamise kinnitust ei saabu, saadab amet teatise uuesti. Kogu protseduur toimub ePICi kaudu ja eksportijad peavad kasutama selle süsteemi pakutavat teatise vormi. Teatavate eksporditavate kemikaalide puhul, mille suhtes PIC-määrust või eksporditeatise esitamise nõuet ei kohaldata, peavad eksportijad taotlema oma määratud riigiasutuselt spetsiaalset viitenumbrit ja kasutama seda tollideklaratsioonis, et hõlbustada tollivormistust.

Eksporditeatiste ja spetsiaalse viitenumbri taotluste arv on 2014. aastast saati pidevalt kasvanud (joonis 1). Amet teatas, et eksporditeatiste arv suurenes 8 455 teatiselt 2017. aastal 10 009 teatisele 2019. aastal[7]. Ameti sõnul kajastab see kasv suuremat PIC-määruse järgimist ja uute ainete lisamist I lisasse.

Joonis 1. Määratud riigiasutustes alates 2014. aastast[8] heakskiidetud ja ametile edastatud eksporditeatiste ning määratud riigiasutustes alates 2014. aastast heakskiidetud spetsiaalse viitenumbri taotluste koguarv

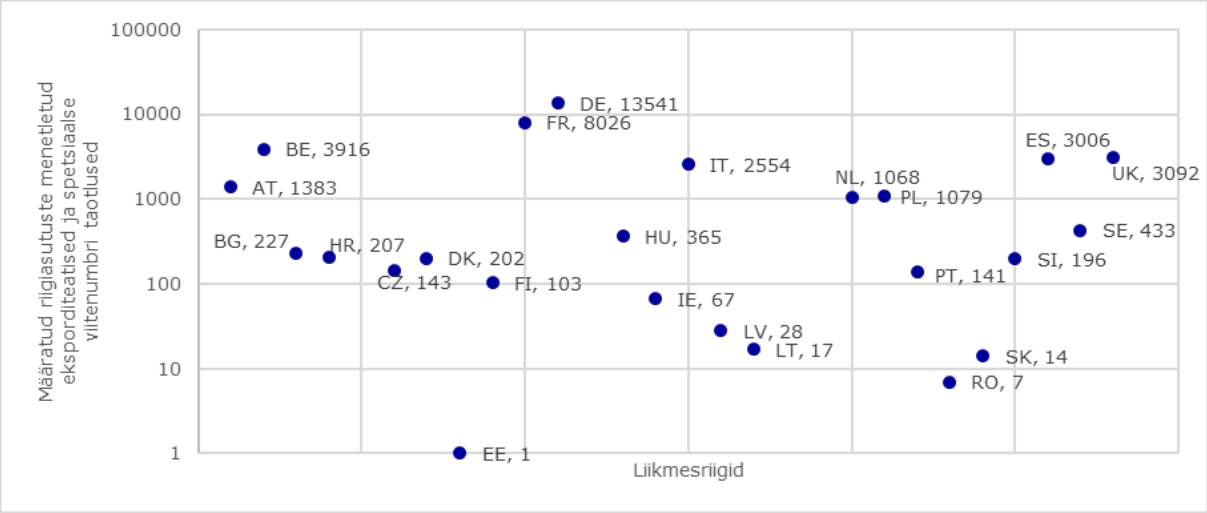


[7] Ameti esitatud näitajad hõlmavad esmakordseid teatisi, uuesti esitatud teatisi ja tagasi lükatud teatisi.

[8] 2014. aastal kestis hõlmatud periood 1. märtsist kuni 31. detsembrini, kuna PIC-määrust hakati kohaldama 1. märtsil 2014.

Nii nagu eelmisel aruandeperioodil, oli menetletud eksporditeatiste ja spetsiaalse viitenumbri taotluste arv liikmesriikide lõikes väga erinev (joonis 2). Kõige rohkem eksporditeatisi menetleti Saksamaal (8 645 teatist) ja Prantsusmaal (6 855), järgnesid Itaalia (2 453), Hispaania (2 383) ja Ühendkuningriik (2 207). 20 liikmesriiki menetlesid sel aruandeperioodil eelmise perioodiga võrreldes rohkem eksporditeatisi, kusjuures üheksas liikmesriigis oli menetletud teatiste arv kahe aruandlusperioodi võrdluses enam kui kahekordistunud. Olukord oli sarnane spetsiaalse viitenumbri taotluste puhul. Kui 11 liikmesriiki ei saanud ühtki taotlust, siis Saksamaa, Belgia ja Prantsusmaa olid liikmesriigid, kes kiitsid heaks kõige suurema arvu taotlusi. 13 liikmesriiki menetles sel aruandeperioodil rohkem spetsiaalse viitenumbri taotlusi kui eelmisel aruandeperioodil. Neli liikmesriiki (Küpros, Kreeka, Luksemburg ja Malta) ei menetlenud ühtki eksporditeatist.

Joonis 2. Määratud riigiasutustes aruandeperioodil heakskiidetud eksporditeatiste ja spetsiaalse viitenumbri taotluste koguarv



4.3. Eksporditeatise vormi ebaõige täitmine toob endiselt kaasa suure teatise uuesti esitamise nõuete arvu

Liikmesriigid ja ECHA nõudsid aruandeperioodil eksportijatelt vastavalt 5 889 ja 2 758 eksporditeatise uuesti esitamist. Peamine probleem oli eksporditeatise punkti 6.2 (keelatud ja lubatud kasutusotstarbed) ja punkti 3.3 (kavandatud kasutusalad) ebaselge või ebaõige täitmine. Eksporditeatise uuesti esitamist nõuti ka sellepärast, et esitatud importija kontaktandmed olid ebaõiged või ebapiisavad. Määratud riigiasutused ja ECHA nimetasid probleemina ka ohutuskaardi esitamist vales keeles.

4.4. Artikli 10 kohane aruandlus oli üldjuhul tõhus, ehkki määratud riigiasutuste aruandluse kvaliteeti saaks veelgi parandada

Artikli 10 kohaselt peavad eksportijad ja importijad teatama määratud riigiasutusele iga aasta esimeses kvartalis eelmisel aastal kolmandatesse riikidesse eksporditud või neist riikidest imporditud PIC-määruse I lisas loetletud kemikaalide kogused. Samuti peavad eksportijad esitama määratud riigiasutusele iga importija nime ja aadressi. Määratud riigiasutused peavad omakorda esitama selle teabe kord aastas ametile, kes seejärel koondab andmed ELi tasandil ja teeb need oma andmebaasis avalikult kättesaadavaks[9].

Ameti ja määratud riigiasutuste esitatud teabest selgus, et artikli 10 kohane aruandlusprotsess toimis tõhusalt. Vähem liikmesriike kui eelmisel aruandeperioodil (seitse) väitis, et eksportijad viivitasid eksporditud kemikaalide koguse kohta teabe esitamisega, lisades, et need viivitused ei mõjutanud määratud riigiasutuse aruandluse lõpuleviimist. Ameti sõnul on määratud riigiasutuste aruandlus paranenud: vähem oli neid määratud riigiasutusi, kes edastasid andmeid, mis ei kuulu PIC-määruse kohaldamisalasse. Mõned määratud riigiasutuste esitatud andmed sisaldasid siiski ettevõtjate aruandlusest tulenevaid vigu, mistõttu pidid määratud riigiasutused andmeid parandama, andmed uuesti koondama ja aruanded uuesti esitama. See tõi kaasa ebatõhususe üldaruande koostamisel ja seepärast soovitab ECHA määratud riigiasutustel koondandmeid enne nende esitamist rohkem kontrollida.

4.5. ELi impordiotsused on vastu võetud Rotterdami konventsiooni III lisas loetletud nelja aine kohta

Konventsiooni artikli 10 kohaselt peavad konventsiooniosalised võtma iga uue III lisas loetletud kemikaali kohta vastu impordiotsuse ning esitama selle otsuse sekretariaadile. Vastavalt PIC-määruse artiklile 13 võetakse liidu impordiotsus vastu komisjoni rakendusaktiga, mille koostavad komisjoni talitused ja mis esitatakse REACHi komiteele arvamuse saamiseks kooskõlas nõuandemenetlusega. Aruandeperioodil võttis komisjon vastu ühe rakendusotsuse (2018. aastal), millega sätestati uued impordiotsused nelja aine kohta ja muudeti üht impordiotsust (tabel 2).

Tabel 2. Aruandeperioodil vastu võetud liidu impordiotsused

Rakendusakt	Kemikaalid	Otsuse liik/olek		Impordiotsus	Otsuse põhjused
Komisjoni 10. oktoobri 2018. aasta rakendusotsus	Karbofuraan	1563-66-2	Uus otsus	Lõplik	Import on keelatud
	Triklorofoon	52-68-6	Uus otsus	Lõplik	Import on keelatud
	Lühiahelalised klooritud parafiinid	85535-84-8	Uus otsus	Lõplik	Import on lubatud üksnes teatavatel tingimustel
	Tributüültinaühendid	56-35-9; 1983-10-4; 2155-70-6; 4342-36-3; 1461-22-9; 24124-25-2; 85409-17-2	Uus otsus	Lõplik	Import on lubatud üksnes teatavatel tingimustel

[9] ECHA, PIC-määruse kohase ekspordi ja impordi aastaaruandlus: https://echa.europa.eu/regulations/prior-informed-consent/annual-reporting-on-pic-exports-and-imports.

Rakendusakt	Kemikaalid	Otsuse liik/olek		Impordiotsus	Otsuse põhjused
	Etüleenoksiid	75-21-8	Muutmine	Lõplik	Import on lubatud üksnes teatavatel tingimustel

4.6. Endiselt on probleemiks kolmandate riikide vähene reageerimine selgesõnalise nõusoleku taotlustele, kuid tänu ECHA ja määratud riigiasutuste vahelisele heale koordineerimisele lahendatakse paljud küsimused tulemuslikult

Artikli 14 kohaselt on enne I lisa 2. või 3. osas loetletud kemikaalide eksportimist vajalik importiva riigi nõusolek. Eksportija määratud riigiasutus võib olenevalt konkreetse juhtumi asjaoludest ja pärast komisjoniga konsulteerimist siiski loobuda selgesõnalise nõusoleku nõudest, kui kemikaali, mille puhul tuleb esitada PIC-teatis, eksporditakse OECD riiki (artikli 14 lõige 6) või kui importivalt riigilt ei ole saadud 60 päeva jooksul vastust ja täidetud on teatavad tingimused (artikli 14 lõige 7).

19 liikmesriiki tegeles ekspordiga, mille puhul tuli järgida artikli 14 kohast selgesõnalise nõusoleku menetlust. Määratud riigiasutused menetlesid 2017.–2019. aastal kokku 5 058 selgesõnalise nõusoleku taotlust võrreldes 3 362 taotlusega eelmisel aruandeperioodil. 15 liikmesriigis (19 riigist) oli taotluste arv suurem kui eelmisel aruandeperioodil.

Nii nagu varem, oli määratud riigiasutuste teatatud peamine probleem see, et importivad riigid viivitasid nõusoleku taotlustele vastamisega (st vastasid pärast 60-päevast ooteaega) või ei vastanud neile üldse. Vastamise määr püsis aruandeperioodil võrdlemisi madal. 5 058 selgesõnalise nõusoleku taotlusest 54 %-le vastati kas pärast esmakordset taotlust või esimest või teist meeldetuletust, mis on laias laastus sama vastamise määr kui varem. Määratud riigiasutused märkisid ka seda, et saadud vastus ei olnud alati selge või seda oli keeruline tõlgendada ning et teatavate riikidega oli eriti keeruline ühendust saada.

Amet leidis, et kõnealune protsess toimib sujuvalt ja koostöö määratud riigiasutustega on tulemuslik. Hoolimata madalast vastamise määrast on protsess ameti sõnul aidanud ühtlustada andmeid ja vähendada tehnilisi vigu menetluse ajal.

Mõnel liikmesriigil tuli otsustada, kas loobuda selgesõnalise nõusoleku nõudest (kaheksa riiki eksportimisel OECD riiki ja 13 riiki vastuse puudumise tõttu importiva riigi pädevalt asutuselt), ning määratud riigiasutuste esitatud teabest selgus, et esines üksikuid rakendamisprobleeme. 15 liikmesriigis oli juhtumeid, kus eksportimist lubati jätkata seni, kuni laekub vastus uuele selgesõnalise nõusoleku taotlusele (artikli 14 lõige 8). Ameti sõnul oli artikli 14 lõiget 8 jätkuvalt keeruline rakendada. Probleemseid juhtumeid (st juhtumeid, mille tõlgendamisel on amet ja määratud riigiasutused eri meelt) on olnud siiski oluliselt vähem pärast seda, kui seda sätet arutati määratud riigiasutuste kohtumisel ja ePICi funktsioone parandati vastavalt.

4.7. Mõni liikmesriik teatas eksporditavatele kemikaalidele lisatavat teavet käsitlevate nõuete täitmata jätmisest

Artikli 17 kohaselt tuleb eksporditavad kemikaalid pakendada ja märgistada vastavalt asjakohastele liidu õigusaktidele, välja arvatud juhul, kui importiv riik nõuab teisiti. Igale importijale tuleb saata koos kemikaaliga REACH-määruse II lisale vastav ohutuskaart. Vaid

kuus liikmesriiki teatasid, et eksporditavatele kemikaalidele lisatavat teavet käsitlevate nõuete täitmisel esines probleeme, mis olid seotud CLP-määruse kohaste pakendamisnõuetega ja ohutuskaartidega.

4.8. Kõigil liikmesriikidel on kontrolli- ja täitmise tagamise süsteemid, kuid kolmandikul liikmesriikidest puudub täitmise tagamise strateegia

PIC-määruse artikli 18 kohaselt peavad liikmesriigid määrama tolli- või muud asutused, kes vastutavad I lisas loetletud kemikaalide impordi ja ekspordi kontrollimise eest. Kõik liikmesriigid on need asutused määranud. Tolliasutused on kaasatud PIC-määruse rakendamisse kõigis liikmesriikides peale Malta (ja Ühendkuningriigi aruandeperioodil enne 1. jaanuari 2020). Kuues riigis on tolliasutus ainus riiklik täitevasutus.

15 liikmesriiki (eelmisel aruandeperioodil 18 riiki) märkisid, et nende täitevasutustel on piisavad vahendid PIC-määrusest tulenevate kohustuste täitmiseks. Liikmesriigid, kes juhtisid tähelepanu probleemidele täitevasutuste vahendite osas, osutasid tavaliselt töötajate nappusele. 17 liikmesriiki teatasid, et neil on strateegia PIC-määruse täitmise tagamiseks, ja 16 liikmesriiki on sisse seadnud inspektorite korrapärase koolitamise.

4.9. Aruandeperioodil tehti kindlaks vähe rikkumisi

Ametlikest kontrollidest teatanud liikmesriikide arv on võrreldav neist kontrollidest teatanud liikmesriikide arvuga eelmisel aruandeperioodil ja seega endiselt võrdlemisi väike, võttes arvesse, et kauplemisest teatas 24 liikmesriiki. Kui liikmesriigid seda oma aruandes ei täpsustanud, ei ole võimalik järeldada, kas selle põhjus oli puudulik andmete kogumine või puudulik täitmise tagamine. 10 liikmesriiki teatasid ekspordi tollikontrollidest, mille raames kontrolliti ka PIC-määruse järgimist, samas kui eelmisel aruandeperioodil tegid seda 13 riiki. 11 liikmesriiki teatasid inspektorite tehtud kontrollidest. Impordi puhul andsid neli liikmesriiki teada tollikontrollidest ja kümme liikmesriiki inspektorite tehtud kontrollidest.

Aruandeperioodil tehti kokku 9 132 ekspordikontrolli, kuid 2014.–2016. aastal tehti 6 474 kontrolli (tabel 3). Impordikontrolle tehti 1 463, samas kui aastatel 2014–2016 tehti 1 941 kontrolli. Vähenemise põhjus oli eeskätt impordi tollikontrollide arvu vähenemine. Nii nagu varem, oli enamik kontrollidest tollikontrollid. Tehtud kontrollide arv oli liikmesriigiti väga erinev. See võis olla tingitud PIC-määrusega hõlmatud eksporditud ja imporditud kemikaalide arvust, kontrollistrateegiast või kontrolli liigist (nt reageeriv kontroll *vs.* pidev jälgimine).

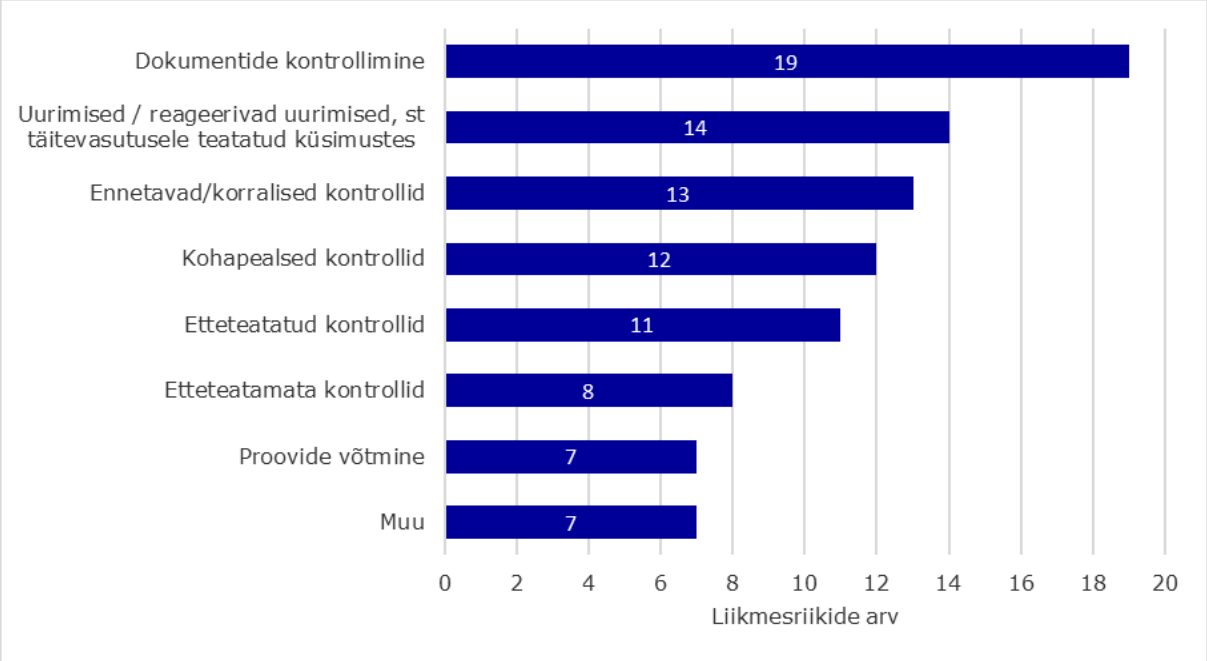
Mis puudutab täitmise tagamise meetmeid, siis umbes kahes kolmandikus liikmesriikidest (19) kontrolliti dokumente ning vähem kui pooltes liikmesriikides tehti ennetavaid või kohapealseid kontrolle (joonis 3).

Tabel 3. Selliste aruandeperioodil tehtud ametlike ekspordi- ja impordikontrollide koguarv, mille raames kontrolliti PIC-määruse järgimist või millega tagati PIC-määruse järgimine

	Tolliasutuste tehtud kontrollid	Inspektorite tehtud kontrollid	Muude üksuste tehtud kontrollid
Ametlikud ekspordikontrollid	8 599	526	7

Ametlikud impordikontrollid	237	1 193	33

Joonis 3. Täitmise tagamise meetmed liikmesriikides



Avastatud rikkumiste arv (138) on tehtud kontrollide arvuga võrreldes üsna väike. Viis liikmesriiki teatasid rikkumistest, mis olid kindlaks tehtud tollikontrolli käigus, ja kuus liikmesriiki teatasid rikkumistest, mis olid avastatud inspektorite tehtud kontrollide käigus. Peamised tolliasutuste avastatud rikkumised seisnesid spetsiaalse viitenumbri puudumises (13 rikkumist) ja ühtse haldusdokumendi lahtri 44 valesti täitmises (12 rikkumist). Karistused määrati kolmes liikmesriigis 29 rikkumise eest.

4.10. Teabevahetusfoorum rakendas aruandeperioodil esimest PIC-määruse täitmise tagamise alast katseprojekti

Jõustamisalase teabe vahetamise foorum on võrgustik, mis koondab ametiasutusi, kes vastutavad REACH-määruse, CLP-määruse, PIC-määruse ja püsivate orgaaniliste saasteainete määruse täitmise tagamise eest. Aastatel 2017–2018 rakendas foorum PIC-määruse järgimise kontrollimise alast katseprojekti, milles keskenduti eksporditeatistele (artiklid 8, 14 ja 15) ning teabele, mis lisatakse eksporditavatele kemikaalidele (artikkel 17). Katseprojektis osales 13 liikmesriiki. Liikmesriigid tegid 296 kontrolli, mis hõlmasid nii kohepealseid kontrolle kui ka kaugkontrolle[10]. 2019. aasta koostas foorum praktilise täitmise tagamise juhendi PIC-määrusest tulenevate kohustuste täitmise kontrollimiseks, milles kirjeldatakse katseprojekti raames välja selgitatud häid tavasid PIC-määruse artiklite 8, 14, 15 ja 17 rakendamisel.

Liikmesriigid on üldjuhul foorumi tegevusega rahul. Mitu määratud riigiasutust tõstsid esile

[10] ECHA (2018), „Final report of the Forum pilot project on the control of PIC“ (Lõplik aruanne foorumi eelnevalt teatatud nõusoleku kontrollimise katseprojekti kohta).

katseprojekti kasulikkuse ja soovitasid viia tulevikus ellu teisigi katseprojekte.

4.11. Mitu määratud riigiasutust ja amet on osalenud tehnilise abiga seotud tegevuses

Artikli 21 kohaselt peavad komisjon, määratud riigiasutused ja amet tegema koostööd tehnilise abi andmisel, et eelkõige aidata arengumaadel ja üleminekujärgus majandusega riikidel hakata rakendama konventsiooni ning arendada taristut, suutlikkust ja asjatundlikkust, mida on vaja kemikaalide õigeks käitlemiseks kogu nende olelusringi vältel.

Viis liikmesriiki osalesid koostöötegevuses ja neli riiki projektides või rahvusvahelises tegevuses, mis olid seotud suutlikkuse suurendamisega kemikaalide käitlemisel. Määratud riigiasutused andsid seminaride, koolituste, kolmandate riikide ekspertide delegatsioonide külaskäikude jms raames tehnilist teavet, osalesid koostööprojektides ning toetasid määratud riigiasutuste loomist ja tegutsemist. ECHA osales mitmel Rotterdami konventsiooni, komisjoni või määratud riigiasutuste korraldatud koolitusüritusel. Amet pakkus ELi ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) kaudu tuge ka kandidaatriikidele ja võimalikele kandidaatriikidele, et suurendada nende kemikaalide käitlemise alast suutlikkust.

4.12. ePICi kasutajad leidsid üldjuhul, et seda IT-vahendit on mugav kasutada ja et see toetab piisavalt nende tööd

Nagu on ette nähtud PIC-määrusega, töötas amet välja IT-vahendi (ePIC) ja haldab seda, et toetada määruse rakendamist. ePICi süsteemi lisati aruandeperioodil mitu uut funktsiooni, et parandada selle toimimist ja suurendada selle kasulikkust. Vahendit kasutavad kõik asjaomased asutused, sealhulgas täitevasutused ja tolliasutused, ning eksportijad ja importijad. Seda kasutavate ettevõtjate, määratud riigiasutuste ja liikmesriikide täitevasutuste arv on eelmisest aruandeperioodist saati suurenenud.

Üldiselt leidsid määratud riigiasutused, et ePICi on mugav kasutada, ega täheldanud vahendi kasutamisel suuri probleeme. Määratud riigiasutuste arvamus ePICist on eelmisest aruandeperioodist saati paranenud ja selle vahendi kasutamise kogemuse on saanud suurem arv määratud riigiasutusi. Ettevõtjate kasutajatelt ametile ja määratud riigiasutustele antud tagasiside oli samuti üldjoontes hea, nagu ka tagasiside tolli- ja täitevasutustelt.

4.13. Teave ja andmed PIC-määruse rakendamise kohta on avalikkusele kättesaadavad

PIC-määruse kohaselt peaks amet tegema avalikkusele kättesaadavaks järgmised andmed:

- I lisas esitatud kemikaalide loetelu (artikkel 7);
- ajakohastatud loetelu kemikaalidest, mille puhul kehtib ekspordist teatamise nõue, ning importivatest pooltest ja muudest riikidest iga kalendriaasta kohta (artikkel 8);
- aruanded PIC-määrusega hõlmatud kemikaalide tegelike ekspordituid ja imporditud koguste kohta (artikkel 10);
- impordiotsused (artikkel 13);
- mittekonfidentsiaalsed andmed kolmandatelt riikidelt saadud selgesõnaliste nõusolekute kohta (artikkel 14).

See teave on kättesaadav ameti eraldi veebilehtedel PIC-määruse ja PIC-protseduuri nõudega

kemikaalide kohta, kust leiab PIC-määrusega hõlmatud kemikaale sisaldava ja otsingut võimaldava andmebaasi, mittekonfidentsiaalsed andmed ELi eksporditeatiste ja kolmandatelt riikidelt saadud selgesõnaliste nõusolekute kohta ning määratud riigiasutuste kontaktandmed. Aruanded PIC-määrusega hõlmatud kemikaalide tegelike eksporditud ja imporditud koguste kohta (vastavalt artiklile 10) leiab veebilehelt, kus on esitatud PIC-määruse kohase ekspordi ja impordi aastaaruandlus. Amet avaldas aruandeperioodil 2017. aastal esimese aruande PIC-määruse toimimise kohta (vastavalt artiklile 22) ja 2018. aastal teise aruande teabevahetuse kohta (vastavalt artiklile 20).

5. JÄRELDUSED

PIC-määrusega rakendatakse liidus Rotterdami konventsiooni ja sellel on samad eesmärgid. Määrusega minnakse siiski konventsiooni nõuetest kaugemale, et tagada suurem kaitse eelkõige arengumaadele ja üleminekujärgus majandusega riikidele.

Käesolevast aruandest on näha, et PIC-määrusega sisse seatud menetlused toimisid hästi ja rakendamine sujus ladusalt, eelkõige tänu määratud riigiasutuste, ECHA ja komisjoni vahelisele tulemuslikule koordineerimisele ja koostööle nii ELi-siseses kui ka rahvusvahelises töös, millega saavutati määruse eesmärgid.

Ekspordist teatamise menetlus andis importivatele riikidele olulist teavet paljude kemikaalide ja nende ekspordi kohta. Arvestades, et 2019. aastal esitati 10 000 eksporditeatist ja et nende teatiste arv pidevalt kasvab, on teabevahetuse maht ja edasine kasvupotentsiaal selgelt nähtav. Kasvava töökoormusega on võimalik toime tulla vaid siis, kui on olemas vajalikud töötajad, arvestades vajadust säilitada menetlemise ja toe suutlikkus ning tagades samal ajal ameti väljatöötatud ja hallatava IT-rakenduse ePIC toimimine.

Teatavate kemikaalide eksportimisel kohaldatakse selgesõnalise nõusoleku menetlust, mis ulatub konventsioonist kaugemale, ning see on kaasa toonud selle, et aruandeperioodil saadeti importivatele riikidele 5 058 selgesõnalise nõusoleku taotlust. Need taotlused valmistasid paljudele importivatele riikidele raskusi, millele osutab asjaolu, et 46 % taotlustest jäid vastuseta.

PIC-määrusega hõlmatud kemikaalide eksportijad olid üldjuhul oma kohustustest teadlikud ja suutsid neid täita. Vajaduse korral andsid määratud riigiasutused ja amet vajalikku abi, mis aitas hoida rikkumiste arvu väiksena. Aruandeperioodil tehti 9 132 ekspordikontrolli ja 1 463 impordikontrolli ning avastati 138 rikkumist, millest 29 tõid kaasa karistuse.

Kokkuvõttes täitsid liikmesriigid oma kohustused, kuigi iga aasta lõpus tekkinud suur töömaht, mis oli tingitud arvukatest eksporditeatistest, pani mõnegi liikmesriigi proovile ja tekitas probleeme tähtaegadest kinnipidamisel. Ameti panus rakendamisse oli määruse nõuetega täielikult kooskõlas ja tänu sellele panusele toimisid menetlused tõhusalt. Komisjon täitis oma PIC-määrusest tulenevad kohustused. Aruandeperioodil võeti vastu kolm komisjoni delegeeritud määrust, millega muudeti I lisa, ja kaks komisjoni rakendusotsust, millega võeti vastu liidu impordiotsused. Peale selle koordineeris komisjon liidu osalemist rahvusvahelises töös ja esindas liitu kui konventsiooniosalist.